

秀才、举人、状元

Xiúcái, Jǔrén, Zhuàngyuán

ซือไฉ จูเหริน จ้วงเยวี่ยน

6 ราวเคยได้ยินคำว่า “จอหงวน” ในละครโทรทัศน์จีนบ่อยๆ ซึ่งก็คือ การออกเสียงตามสำเนียงจีนแต้จิ๋วของคำว่า 状元/状元 Zhuàngyuán จ้วงเยวี่ยน คำ

秀才、举人、状元

秀才、举人、状元

Xiúcái, Jǔrén, Zhuàngyuán

ซือไฉ จูเหริน จ้วงเยวี่ยน

เป็นชื่อเรียกบัณฑิตที่ผ่านการสอบเข้ารับราชการในระดับต่างๆ ของ ระบบการสอบเข้ารับราชการ 科举制度/科举制度 Kējǔ Zhìdù เคอจูจี๋ จื่อตู๋ ในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ของจีน การทดสอบที่ประเทศจีนดังกล่าวเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ เริ่มมีมาตั้งแต่สมัย 隋炀帝/隋炀帝 Suíyángdì สุยหยางตี้ และพัฒนาให้สมบูรณ์แบบขึ้นในสมัยราชวงศ์ หมิง และชิง

ระบบการสอบแบบ Kējǔ แบ่งเป็น 3 ระดับ

- ระดับต่ำสุด คือ 院试/院试 yuànshì เยวี่ยนฉื่อ
- ระดับถัดมา คือ 乡试/乡试 xiāngshì เซียงฉื่อ
- ระดับสูงสุด คือ 会试/会试 huìshì ฮุยฉื่อ กับ 殿试/殿试 diànshì เตียนฉื่อ

ก่อนการสอบ yuànshì ผู้เข้าสอบต้องผ่านการสอบระดับหมู่บ้าน

县试/县试 xiànshì เซียนฉื่อ และการสอบระดับตำบล 府试/府试 fǔshì ฟู่ฉื่อ ก่อน ผู้สอบผ่านระดับ yuànshì แล้วจะเรียกว่า xiúcái บรรดา xiúcái ยังต้องเดินสายสอบภายในมณฑลตนเอง ผู้ที่มีผลการสอบยอดเยี่ยมจึงจะเข้าร่วมการสอบ xiāngshì ได้

การสอบ xiāngshì นั้นจัดทุก 3 ปีที่นานกิง ปักกิ่ง และมณฑลต่างๆ โดยมีขุนนางที่ได้รับมอบอำนาจจากพระเจ้าแผ่นดินเป็นผู้จัดสอบ ด้วยเหตุที่ระยะเวลาสอบตรงกับฤดูใบไม้ร่วง จึงเรียกว่า 秋闈/秋闈 qiūwéi ชิวเหวย = สนามสอบฤดูใบไม้ร่วง ผู้ซึ่งสอบได้จะเรียกว่า Jǔrén หรือผู้สอบได้ 5 อันดับแรกเรียก 五魁 wǔkuí หูยี่ อันดับหนึ่งเรียกว่า 解元 jiěyuán เจียเยวี่ยน

การสอบ 会试/会试 huìshì (ฮุยฉื่อ) นั้นจัดขึ้นในเดือน 3 ตามปฏิทินจันทรคติในปีถัดมา ต่อจากการสอบ xiāngshì และจัดสอบ 3 ปีต่อครั้งเช่นเดียวกัน ระยะเวลาสอบตรงกับฤดูใบไม้ผลิ จึงเรียกว่า 春闈/春闈 chūnwéi ชุนเหวย = สนามสอบฤดูใบไม้ผลิ กรมพิธีการเป็นผู้จัดสอบที่เมืองหลวง บรรดา Jǔrén แต่ละมณฑลสามารถร่วมสอบได้ ผู้สอบได้ เรียกว่า 贡士/贡士 gòngshì กงฉื่อ ผู้สอบได้ที่ 1 เรียกว่า 会员/会员 huìyuán ฮุ้ยเยวี่ยน

gòngshì ยังสามารถร่วมสอบ diànshì ได้อย่างต่อเนื่อง เมื่อสอบผ่านแล้วจึงได้เป็นขุนนาง การสอบ diànshì จัดสอบภายในพระราชวัง มีพระเจ้าแผ่นดินเป็นองค์ประธานดำเนินการสอบ สมัยโบราณจึงเรียกอีกชื่อว่า 廷试/廷试 tíngshì ติงฉื่อ หรือการสอบในราชสำนัก

ผลการสอบดังกล่าวแบ่งเป็นระดับ 1-3 ผู้สอบได้ระดับ 1 มี 3 คน

- คนซึ่งสอบได้ตำแหน่งที่ 1 เรียก zhuàngyuán หรือจอหงวน ที่เรารู้จักกันดี

- คนซึ่งสอบได้ตำแหน่งที่ 2 เรียกว่า 榜眼 bǎngyǎn บังเหียน

- คนซึ่งสอบได้ตำแหน่งที่ 3 เรียกว่า 探花 tànhuā ถ่านฮวา

ผู้สอบได้ระดับ 2-3 ได้รับพระราชทานตำแหน่งเป็น 进士出身/进士出身 jìnshì chūshēn จินฉื่อชูเชิน และ 同进士出身/同进士出身 tóngjìnshì chūshēn ตงจินฉื่อชูเชิน ตามลำดับ

เมื่อการสอบ diànshì เสร็จสิ้น zhuàngyuán มักได้รับเลือกเป็น อาลักษณ์ในราชสำนัก และ bǎngyǎn กับ tànhuā เป็นผู้ช่วย บรรดา jìnshì ที่เหลือยังต้องผ่านการสอบอีก แล้วจึงเข้ารับราชการในกรม อาลักษณ์ได้ และราชสำนักจะส่งไปประจำตามมณฑล และอำเภอทั่วประเทศ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากว่าจะได้เป็นจอหงวนนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย